

Onderwerp:	Functioneren van de omgevingsdiensten / ODZOB
Datum:	19 november 2021
Partij:	GroenLinks
Bijlage:	76
Ingekomen brief griffie:	19 november 2021
Antwoord college:	11 januari 2022

Geacht college van burgemeester en wethouders,

Regionale omgevingsdiensten treden sterk wisselend op bij de controle en handhaving van milieuregels. Dat constateert het journalistieke onderzoekscollectief Investico na onderzoek bij 29 verschillende omgevingsdiensten. Investico concludeert o.a. ook dat in Brabant vaker misstanden worden geconstateerd dan elders.

(<https://www.trouw.nl/duurzaamheid-natuur/bedrijven-words-nauwelijks-gecontroleerd-op-miliedelicten-en-krijgen-zelden-een-boete-bc6de8c2/>)

Eerder dit jaar concludeerde de commissie “van Aartsen” dat milieu-overtredingen te vaak niet goed aangepakt worden door de omgevingsdiensten. In dat zelfde onderzoek concludeerde van Aartsen dat “de omgevingsdiensten niet onafhankelijk kunnen werken en onvoldoende bevoegdheden en kennis hebben om goed in te kunnen grijpen.”

De Groenlinks fractie vindt de conclusies van beide onderzoeken zeer zorgelijk.

Ook in Helmond hebben we de afgelopen jaren te kampen gehad met milieuproblemen waarbij onze omgevingsdienst (de ODZOB) een belangrijke rol speelt; denk bijvoorbeeld aan de PFAS vervuiling en aan de al jaren voortdurende uitstoot van de kippenmestverwerking van Den Ouden.

Naar aanleiding van bovengenoemde onderzoeken hebben we de volgende vragen:

- Is het college op de hoogte van beide onderzoeken? Zo ja, hoe taxeert het college de conclusies uit deze onderzoeken?
- Hoe vaak worden er door de ODZOB routinecontroles uitgevoerd in Helmond?
- Bij hoeveel controles waarbij overtredingen zijn vastgesteld is een vervolgccontrole geweest waarbij een herhaalde overtreding werd vastgesteld?
- In hoeveel gevallen heeft de situatie hierboven tot een sanctie geleid, en in hoeveel gevallen is deze sanctie tot uitvoering gebracht?

Het artikel verwijst er ook naar dat handhaving van sancties bewust achterwege gelaten zou zijn in enkele gemeentes.

- Is het in Helmond de afgelopen jaren voorgekomen dat handhaving bewust achterwege gelaten is, en zo ja, om welke reden is handhaving dan achterwege gelaten?
- Welke rol ziet het college voor de gemeente Helmond om de in de betreffende rapporten geconstateerde tekortkomingen bespreekbaar te maken bij de ODZOB?

De GroenLinks-fractie is van mening dat een goed functionerende omgevingsdienst ten dienste moet staan aan het beschermen van burgers tegen milieu-overtreders. Dit is echter niet altijd het geval; een triest voorbeeld hiervan is dat de ODZOB enkele jaren geleden onterecht de rekenregels versoepeld had zodat de kippenmestverwerker meer mocht uitstoten; een beroepszaak van burgers bij de RvS was nodig om de ODZOB in deze terug te fluiten.

- Welke rol ziet het college in deze voor zich (als lid van het algemeen bestuur van de ODZOB) om dergelijke missers in de toekomst te voorkomen.

Namens de GroenLinks fractie,

Rick Rijpers
Bert van Sas

Antwoord van het college van burgemeester en wethouders:

Naar aanleiding van uw bovengenoemde brief, delen wij u het volgende mede:

1. Is het college op de hoogte van beide onderzoeken? Zo ja, hoe taxeert het college de conclusies uit deze onderzoeken?

Het college heeft kennis genomen van het artikel van Investico over het uitvoeren van milieucontroles bij bedrijven door omgevingsdiensten in het dagblad Trouw. Ook is het college bekend met het onderzoek van de Commissie Van Aartsen van 4 maart 2021. In het rapport "Om de leefomgeving" concludeert de commissie Van Aartsen dat het stelsel van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) dringend moet worden versterkt. Op 13 december jl. heeft de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat, als stelselverantwoordelijke, de Tweede Kamer geïnformeerd in de acties die nodig zijn voor de opvolging van de aanbevelingen van de commissie van Aartsen (<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2021/12/13/versterking-vth-stelsel>). Het college onderschrijft het belang van een goed functionerend VTH-stelsel om schade aan de leefomgeving te voorkomen. Wij zijn positief over de adviezen die zich richten op het verbeteren van de kwaliteit van uitvoering alsook extra inzet op milieucriminaliteit.

2. Hoe vaak worden er door de ODZOB routinecontroles uitgevoerd in Helmond?

In 2020 heeft ODZOB in totaal 220 milieucontroles uitgevoerd bij industriële en agrarische bedrijven voor de gemeente Helmond. Dit jaar zijn met de inzet tot half november ruim 200 milieucontroles uitgevoerd. Milieucontroles komen in veel verschillende vormen voor. De meest toegepaste vormen zijn o.a. integrale controles, thema-controles, hercontroles en administratieve controles. De informatie hierover delen we elk jaar met de gemeenteraad in het evaluatieverslag VTH fysieke leefomgeving.

3. Bij hoeveel controles waarbij overtredingen zijn vastgesteld is een vervolgcontrole geweest waarbij een herhaalde overtreding werd vastgesteld?

Het agrarische team van de ODZOB heeft in 2021 (tot half november) 12 hercontroles en 3 bestuurlijke hercontroles uitgevoerd. Door het industriële team zijn 46 hercontroles en 16 bestuurlijke hercontroles uitgevoerd. Als bij een hercontrole blijkt dat een bedrijf niet voldoet aan wet- en regelgeving, dan draagt het controleteam de zaak over naar handhaving conform de Landelijke Handhavingsstrategie (LHS). De deelnemers in het 'LHS-overleg' bepalen de vervolgactie (bestuursrechtelijke aanpak en/of ook strafrechtelijk). Doorgaans stellen zij een voornemen last onder dwangsom op. Als uit de bestuurlijke hercontrole volgt dat nog steeds niet wordt voldaan aan wet- en regelgeving, leggen we een last onder dwangsom op.

4. In hoeveel gevallen heeft de situatie hierboven tot een sanctie geleid, en in hoeveel gevallen is deze sanctie tot uitvoering gebracht?

In 2021 zijn met de inzet tot half november 3 lasten onder dwangsom opgelegd, waarvan 2 aan hetzelfde bedrijf wegens herhaalde overtredingen. In sommige gevallen blijkt dat er alsnog een oplossing is gekomen waardoor het handhavingstraject beëindigd is, zonder dat er ook daadwerkelijk een last onder dwangsom is opgelegd. Pas als ODZOB ná het opleggen van een last onder dwangsom wederom een overtreding constateert, is er sprake van het verbeuren van een dwangsom. De gemeente Helmond zorgt zelf voor het invorderen van verbeurde dwangsommen. Dat wil zeggen dat we een verbeurde brief sturen en daarna tot een invorderingsbesluit overgaan om tot het daadwerkelijk innen van de verbeurde dwangsom te komen.

5. Is het in Helmond de afgelopen jaren voorgekomen dat handhaving bewust achterwege gelaten is, en zo ja, om welke reden is handhaving dan achterwege gelaten?

Het bevoegd gezag is in beginsel gehouden om gebruik te maken van zijn bevoegdheid om op te treden als er een overtreding plaatsvindt. Zij kan hier dan handhavend tegen optreden. Alleen in uitzonderingsgevallen

kan gedogen aanvaardbaar zijn. Dit kan alleen zolang en als de betreffende uitzonderingssituatie zich voordoet. Zodra gedogen niet langer is aangewezen, moeten we alsnog tot handhaving overgaan. In de Helmondse gedoogstrategie – onderdeel van het Integraal Nalevingsplan Fysieke Leefomgeving 2019-2022 – zijn de uitgangspunten voor gedogen vastgelegd. Het komt zelden voor dat de gemeente Helmond, met inachtneming van de gedoogstrategie, tijdelijk af ziet van het gebruik van handhavingsmiddelen die ons ter beschikking staan. Bijvoorbeeld bij overmacht- en/of overgangssituaties. Een overgangssituatie kan zich o.a. voordoen bij nieuwe wetgeving die uiterst ingrijpend is voor bestaande bedrijven, waarbij de consequenties van handhaven niet in verhouding staan tot de belangen die met (onmiddellijke) handhaving zouden zijn gediend. Sinds 2018 zijn er geen gedoogbeschikkingen voor het onderdeel milieu afgegeven door het college.

6. Welke rol ziet het college voor de gemeente Helmond om de in de betreffende rapporten geconstateerde tekortkomingen bespreekbaar te maken bij de ODZOB?

Het rapport van de Commissie Van Aartsen en het rapport van de Algemene Rekenkamer over de effectiviteit van bestuurlijk en strafrechtelijk overheidsoptreden tegen milieuovertredingen van BRZO-bedrijven en 'net-niet-BRZO-bedrijven' zijn besproken in het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur van de ODZOB. Door bestuursleden, waaronder het AB-lid van Helmond, is aandacht gevraagd voor de conclusies en aanbevelingen uit de rapporten, en meer specifiek voor de acties die nodig zijn voor de opvolging van de aanbevelingen. Met de opvolging van de aanbevelingen van de commissie Van Aartsen en de Algemene Rekenkamer wordt een eerste stap gezet op weg naar de noodzakelijke versterking van het milieutoezicht, -handhaving en -vergunningverlening in Nederland. Als gemeente blijven wij het proces nauwgezet volgen en zullen onze standpunten door het eigen AB-lid laten inbrengen.

7. Welke rol ziet het college in deze voor zich (als lid van het algemeen bestuur van de ODZOB) om dergelijke missers in de toekomst te voorkomen?

Ondanks alle ontwikkelingen die gaande zijn, inclusief de beperkingen op de uitvoering van het VTH-proces als gevolg van de coronapandemie, blijven wij ten alle tijden aandringen op het professioneel, efficiënt en kwalitatief goed uitvoeren van de aan ODZOB opgedragen (milieu)taken, de vergunningverlening, handhaving en toezicht.

Burgemeester en wethouders van Helmond

*Mevr. P.J.M.G. Blanksma-Van den Heuvel
burgemeester*

*H.J. de Ruiter
secretaris*